

Sygn. akt I CSK 3375/22

POSTANOWIENIE

Dnia 17 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mariusz Załucki

w sprawie z powództwa Syndyka masy upadłości „N.” spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej w L.

przeciwko J. D.

o wydanie rzeczy,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 17 listopada 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie

z dnia 25 lutego 2021 r., sygn. akt I AGa 134/19,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od strony powodowej na rzecz strony pozwanej kwotę 2 700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Pozwany J. D. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 25 lutego 2021 r., którym częściowo zmieniono wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie z 4 września 2019 r., wydany w sprawie z powództwa syndyka masy upadłości „N.” sp. z o.o. z siedzibą w L. o wydanie rzeczy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów

prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

W niniejszej skardze oparto się na przyczynach przyjęcia skargi do rozpoznania wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c., uzasadniając je występowaniem nieważności postępowania.

Skarżący dostrzegł następujące zagadnienia prawne:

1. Czy Sąd Apelacyjny może w postępowaniu w sprawie dotyczącej masy upadłości spółki z o.o. i pełnomocnictw udzielanych przez syndyka, pominąć w ocenie i rozstrzygnięciu sprawy przepisy ustawy – Prawo upadłościowe, w szczególności art. 144 ust. 1 i 2 oraz art. 161 ust. 1 ustawy, stanowiące, że po ogłoszeniu upadłości postępowania sądowe, administracyjne lub sądownoadministracyjne dotyczące masy upadłości mogą być wszczęte i prowadzone wyłącznie przez syndyka albo przeciwko niemu, oraz że postępowania, o których mowa w ust. 1 art. 144, syndyk prowadzi na rzecz upadłego, lecz w imieniu własnym?
2. Czy sąd, bez zastosowania procedury przewidzianej w przepisach art. 196 § 1 i § 2 k.p.c. oraz art. 198 § 1 k.p.c. i wbrew treści art. 350 § 1 k.p.c., może dokonać zmiany oznaczenia strony powodowej, poprzez wskazanie jako powoda syndyka masy upadłości, w sytuacji gdy z pism procesowych strony powodowej oraz treści przedstawionych do akt pełnomocnictw wynika jednoznacznie, iż po stronie powoda *de facto* występuje spółka w upadłości. Czy można taką zmianę uznać za sprostowanie „niedokładności, błędu pisarskiego albo rachunkowego lub inne oczywiste omyłki” w myśl art. 350 § 1 k.p.c.?
3. Czy, biorąc pod uwagę, że spółka była uczestnikiem postępowania sądowego wbrew przepisom art. 144 ust. 1 i 2 ustawy – Prawo upadłościowe, oraz w przypadku złożenia przez syndyka oświadczenia o przystąpieniu do postępowania, w wiele miesięcy po ogłoszeniu upadłości spółki, w miejsce upadłego będącego wbrew przepisom prawa uczestnikiem postępowania, sąd może uznać takie przystąpienie w trybie art. 174 § 1 pkt.

4 oraz art. 174 § 3 k.p.c. za skuteczne? Czy dopuszczalne jest zastosowanie w tej kwestii przepisów art. 174 § 1 pkt. 4 oraz art. 174 § 3 k.p.c. zamiast art. 196 § 1 i § 2 k.p.c.?

Zdaniem skarżącego skarga jest oczywiście uzasadniona, ponieważ doszło do nieważności postępowania z następujących przyczyn:

Upadła Spółka nie mogła wnieść powództwa i być uczestnikiem postępowania przez niemal cały czas postępowania. Zgodnie z art. 144 ust. 1 i 2 ustawy – Prawo upadłościowe Upadła Spółka nie miała zdolności sądowej i procesowej. (Wyrok Sądu Najwyższego z 14.2.2003 r. IV CKN 1750/00). Zarządca, a następnie syndyk, nie byli uprawnieni do udzielenia pełnomocnictw procesowych do reprezentowania Spółki, jak to faktycznie uczynili. Zarządca i syndyk powinni udzielić pełnomocnictw w imieniu własnym zgodnie z art. 161 ust. 1 ustawy – Prawo upadłościowe. Błędne umocowania pełnomocników skutkowało nieważnością czynności przez nich wykonywanych. Przystąpienie syndyka do postępowania nastąpiło z naruszeniem art. 174 k.p.c., który to przepis nie był właściwą podstawą dla przystąpienia syndyka do sprawy. Brak zastosowania art. 196 § 1 i § 2 k.p.c. oraz art. 198 § 1 k.p.c. skutkowało bezskutecznością czynności przystąpienia syndyka do postępowania.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) powinno spełniać wymagania stawiane zagadnieniu prawnemu przedstawianemu Sądowi Najwyższemu przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c. – zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13, z dnia 14 września 2012 r., I UK 218/12), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2015 r., III CZP 16/15, z dnia 24 października 2012 r., I PK 129/12). Zagadnienie prawne może zostać uznane za istotne tylko wtedy, kiedy Sąd Najwyższy nie wyraził jeszcze stanowiska w związku z przedstawionym problemem, a w przypadku istnienia rozstrzygnięcia problemu – nie zaszły żadne

okoliczności faktyczne uzasadniające jego zmianę (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP 2003, nr 13, poz. 5).

Z kolei przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni. Przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej. Skarżący powinien uzasadnić tę oczywistość, wskazując jedynie na argumenty mieszczące się w zakresie kognicji Sądu Najwyższego. Nie może więc powoływać się na wadliwość ustaleń faktycznych, ani opierać na innych faktach niż stanowiące podstawę rozstrzygnięcia. (zob. np. postanowienia SN z 11 stycznia 2022 r., II USK 384/21; z 22 grudnia 2021 r., II CSK 390/21; z 31 maja 2021 r., III CSK 152/20; z 13 maja 2021, III USK 103/21 oraz z 9 marca 2021 r., IV CSK 412/20).

Skarżący wiąże potrzebę przyjęcia skargi do rozpoznania z wadliwym umocowaniem strony przeciwnej, a w konsekwencji z brakiem jej legitymacji czynnej prowadzącej do nieważności postępowania. Przedstawia jednak własną ocenę sytuacji procesowej powoda, odmienną od czynności procesowych znajdujących odzwierciedlenie w aktach sprawy. W związku bowiem ze zmianą typu postępowania na upadłościowe z upadłością likwidacyjną na podstawie art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c. Sąd Okręgowy najpierw zawiesił postępowanie (por. k. 216), a potem podjął je z udziałem syndyka wobec złożenia przez niego oświadczenia o wstąpieniu do postępowania. Syndyk udzielił nowego pełnomocnictwa procesowego do działania w swoim imieniu i na rzecz upadłego przed sądami wszystkich instancji (k. 263). Tak umocowany pełnomocnik powoda działał w niniejszym procesie aż do zakończenia postępowania.

Z tej przyczyny Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania, o kosztach postępowanie kasacyjnego orzekł zaś

na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 i § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie.

[as

at]